Hovedtall

Regnskapet til Molde kommune for 2019 viser balanse. Balansen er oppnådd med netto bruk av disposisjonsfond og bruk av fjorårets mindreforbruk. Korrigert netto driftsresultat viser forskjellen mellom årets reelle inntekter og utgifter. Netto driftsresultat er her korrigert for bruk og avsetning til bundne fond. Dermed blir netto driftsresultat i dette begrepet korrigert for all aktivitet og tilhørende inntekter knyttet til bundne fond. Korrigert netto driftsresultat ble -32,6 mill. kroner i 2019. Det betyr at årets løpende utgifter var 32,6 mill. kroner høyere enn årets utgifter. Dette finansieres opp ved å netto bruk av disposisjonsfond og bruk av fjorårets mindreforbruk. Samlet sett viser dermed regnskapet balanse, men det skyldes bruk av tidligere års oppsparte midler.

Netto driftsresultat ble på -2,3 prosent. Korrigert netto driftsresultat ble på -1,4 prosent. Dette er ikke et gode resultat og langt under anbefalingen på 1,75 prosent over tid.

Molde kommune har ved utgangen av året en tilfredsstillende økonomi med tanke på et disposisjonsfond på 120,4 mill. kroner. Men samtidig var det en ubalanse mellom årets utgifter og inntekter som må rettes opp for at den økonomiske situasjonen skal forbli tilfredsstillende.

Hovedtall

-32,6

Korrigert netto driftsresultat i mill. kroner

-1,4 %

Korrigert netto driftsresultat

9,1 %

Sykefravær

Driftsutgifter

(Beløp i 1 000 kroner)

Driftsutgifter | Driftsinntekter

Regnskapsresultat (udisponert) (Beløp i 1 000 kroner)

Netto driftsresultat (Beløp i 1 000 kroner)

Hovedtallene for netto ressursbruk for avdelinger, enheter og fagområder i 2019 er som følger:

Hovedtall samlet for avdelinger, enheter og fagområder (Beløp i 1 000 kroner)

	Regnskap 2019	Revidert budsjett 2019	Avvik 2019
Stab ▶	**123 975**	**136 322**	**12 348**
Skole ▶	**306 756**	**292 610**	**-14 146**
Barnehage ▶	**212 423**	**211 366**	**-1 056**
Familie og sosial ▶	**218 327**	**198 098**	**-20 229**
Helse og omsorg ▶	**665 322**	**632 447**	**-32 875**
Teknisk ▶	**39 664**	**40 240**	**576**
Kultur ▶	**45 593**	**47 175**	**1 582**
Netto avdelinger, enheter og fagområder	**1 612 059**	**1 558 258**	**-53 801**

Økonomi

Utdrag av driftsregnskap (Beløp i 1 000 kroner)

	Regnskap 2019	Revidert budsjett 2019	Regnskap 2018	Regnskap 2017	Regnskap 2016
Brutto driftsresultat	**-84 154**	**-66 720**	**-11 342**	**116 071**	**141 240**
Sum eksterne finanstransaksjoner	32 135	24 095	28 538	-41 672	-46 820
Netto driftsresultat	**-52 019**	**-42 625**	**17 196**	**74 399**	**94 420**
Avsetninger og bruk av avsetninger	52 019	42 625	-7 859	-51 561	-35 171
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	**-**	**-**	**9 337**	**22 838**	**59 248**

Molde kommunes regnskap for 2019 avsluttes med et regnskapsmessig resultat på 0,0. Dette skjer etter at pliktige strykninger ved regnskapsavslutningen er gjennomført.

I revidert budsjett for 2019 er det lagt inn bruk av disposisjonsfond med 44,4 mill. kroner og dette beløpet er tatt til inntekt i regnskapet. Dette skulle dekke endret periodisering av variabel lønn med 23,8 mill. kroner og forventet merforbruk ved rapporteringen per 2. tertial på 20,6 mill. kroner.

Videre er det budsjettert med 7,1 mill. kroner i overføring fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet. Denne overføringen er i sin helhet strøket ved regnskapsavslutningen for 2019 og er en pliktig strykning.

I revidert budsjett for 2019, er det forutsatt avsetning til disposisjonsfond med 26,5 mill. kroner. Det ble allerede i opprinnelig budsjett for 2019 lagt inn en avsetning til disposisjonsfond med 5,2 mill. kroner. I regnskapssaken som ble behandlet i mai 2019, ble det regnskapsmessige mindreforbruket i 2018 vedtatt avsatt til disposisjonsfond med 9,3 mill. kroner. Videre ble det ved budsjettrevisjonen i juni 2019, vedtatt å avsette ytterligere 12,0 mill. kroner til disposisjonsfond. Dette for å bidra til et økt handlingsrom dersom de negativ økonomiske prognosene for året slo til. Regnskapsresultatet for 2019 tilsier at budsjetterte avsetninger ikke lar seg gjennomføre fullt ut og avsetningen er derfor redusert med 5,4 mill. kroner for å oppnå et resultat for året på 0,0.

I tjenesteproduksjonen fikk avdelinger og enheter et samlet merforbruk på 53,8 mill. kroner. Dette tilsvarer et merforbruk på 3,45 prosent av netto budsjettramme. Innenfor dette merforbruket, er det stor variasjon i avvikene mellom enhetene.

Interne finanstransaksjoner viser et budsjettavvik på avsetning/bruk av disposisjonsfond på 5,4 mill. kroner som skyldes pliktig strykning av avsetning ved regnskapsavslutningen. Det samme gjelder overføring av 7,1 mill. kroner fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet som også omfattes av pliktige strykninger. Samlet avsetning til disposisjonsfond ble etter dette på 21,4 mill. kroner i 2019 samtidig som bruk av disposisjonsfond beløp seg til 44,4 mill. kroner. Etter dette er saldo på disposisjonsfondet ved utgangen av 2019 på 120,4 mill. kroner noe som er en reduksjon fra utgangen av 2018 på 23,3 mill. kroner.

Det regnskapsmessige resultatet for 2019 på 0,0, skyldes foruten pliktige strykninger og bruk av disposisjonsfond, et positivt resultat på finansområdet. Innenfor området er det både positive og negative avvik på ulike poster.

De største avvikene i forhold til budsjett på finansområdet er som følger:

Skatt på inntekt og formue (inkl. inntektsutjevning)	17,8	mill. kroner
Renteutgifter	1,1	mill. kroner
Renteinntekter	3,9	mill. kroner
Avkastning fra ekstern forvaltning	4,8	mill. kroner
Avdrag på lån	-3,0	mill. kroner
Pensjonskostnad	-6,1	mill. kroner

Når egen skatteinngang endte 8,8 mill. kroner lavere enn budsjettert, ble dette mer enn kompensert gjennom en økning i inntektsutjevningen på hele 26,6 mill. kroner ut over budsjett. Utover høsten, kom det signal om at skatteinngangen i landet ville bli langt bedre enn forutsatt. Siden økningen i egne skatteinntekter ikke var så stor som i resten av landet, var det forventning om at inntektsutjevningen ville gi et positivt resultat for året. Så sent som per september, var inntektene sammen med inntektsutjevningen bare 0,3 mill. kroner høyere enn periodisert budsjett. De siste 3 månedene av året ble dette, som følge av egen

inngang samt løpende inntektsutjevning, snudd til en samlet inntektsvekst på 17,8 mill. kroner. Inntektsutjevningen inngår i regnskapet i posten rammetilskudd.

I budsjettet for 2019 var det forutsatt en gjennomsnittlig rente på 1,90 prosent. Gjennomsnittlig oppnådd rente på innlån, endte i 2019 på 1,92 prosent. Senere låneopptak enn forutsatt, bidrar imidlertid til at kommunen har redusert renteutgiftene med 1,1 mill. kroner i forhold til budsjetterte utgifter. Kapitalen som har stått til forrentning gjennom året har samtidig vært vesentlig større enn forutsatt og gitt en økt avkastning på 3,9 mill. kroner. Samlet ble netto renteutgifter redusert med 5,0 mill. kroner i forhold til budsjett.

Den eksterne finansforvaltningen bidro for 2019 med en merinntekt på 4,8 mill. kroner i forhold til revidert budsjett. Det var varslet og forventet et positivt resultat på denne posten, men med utviklingen i finansmarkedene på slutten av året 2018 friskt i minne, ble ikke årsprognosen for denne inntekten endret utover høsten. En budsjettert inntekt på 3,0 mill. kroner endte med en total avkastning på 7,8 mill. kroner. Dette tilsier en avkastning for året på 8,59 prosent.

Endelig beregning av minsteavdrag viser at Molde kommune har budsjettert med for lave avdrag. Minsteavdrag for Molde kommune ble 3,0 mill. kroner høyere enn budsjettert. Beregning av minsteavdrag blir gjort på konsernnivå der Molde kommunes avdrag blir beregnet som en restpost. Reduserte avdrag i andre selskap i konsernet, samt en liten økning totalt for konsernet, slår da begge ut på avdragene i morselskapet. Dette ble meldt ved økonomirapporteringen per 2. tertial.

De fleste andre postene innenfor finansområdet gav også små, men positive avvik. Dette gjelder imidlertid ikke pensjonskostnaden, som etter de endelige aktuarberegningene endte med en merutgift i forhold til budsjett på 6,1 mill. kroner.

Etter dette bidrar finansområdet samlet sett med å bedre resultatet med hele 20,7 mill. kroner før pliktige strykninger.

Det er anbefalt at netto driftsresultat bør utgjøre 1,75 prosent av brutto driftsinntekter over tid. For Molde kommune utgjør netto driftsresultats andel av brutto driftsinntekter -2,29 prosent i 2019 (0,79 prosent i 2018 og 3,5 prosent i 2017). For å få frem en mer korrekt andel, bør tallene for 2019, 2018 og 2017 korrigeres for bruk og avsetning til bundne fond. Dette ville for disse tre årene gitt et netto driftsresultat på henholdsvis -1,44 prosent, 1,07 prosent og 1,43 prosent av brutto driftsinntekter. Netto driftsresultat, korrigert for bruk av og avsetning til bundne fond, viser slik utvikling.

Korrigert netto driftsresultat

Regnskapsresultatet for 2019 gir grunn til bekymring. Det har gjennom året ikke vært balanse mellom driftsutgifter og driftsinntekter, noe som har medført at kommunen har måttet bruke av avsatte buffere i form av disposisjonsfond. Det som selvsagt bekymrer mest, er de til dels store negative avvikene i tjenesteproduksjonen. Det som imidlertid er positivt er at kommunen de senere årene har bygd opp buffere som kan møte slike økonomiske utfordringer som 2019 har bydd på. Reduksjonen av økonomisk buffer (disposisjonsfond) har også i realiteten begrenset seg til å dekke endring av praksis for føring av variabel lønn på 23,6 mill. kroner. Uten denne endringen ville kommunens disposisjonsfond vært uendret fra 2018 til 2019.

I intensjonsavtalen mellom Midsund, Molde og Nesset kommuner, er det nedfelt en del forpliktelser og målsettinger innenfor økonomiområdet. De tre kommunene skal minimum være i balanse når ny kommune dannes og den nye kommunen skal som minimum ha et netto driftsresultat på 2,0 prosent økende til 3,0 prosent på lengre sikt, samt ha et langsiktig mål om et disposisjonsfond på minimum 5,0 prosent av brutto driftsinntekter. Med et netto driftsresultat for året på -1,44 prosent av brutto driftsinntekter, er Molde kommune langt unna målsettingen i intensjonsavtalen. Molde kommunes disposisjonsfond utgjør ved utgangen av 2019 hele 120,4 mill. kroner noe som utgjør 5,3 prosent av brutto driftsinntekter og er dermed over kravet i intensjonsavtalen.

Da det allerede ved økonomirapporteringen per 1. tertial så som mest kritisk ut økonomisk med tanke på året som helhet, satte rådmannen krav til de ulike enhetene i forhold til økonomisk bidrag for året. I hvor stor grad disse kravene har bidratt til å bremse eller redusere merforbruket i avdelinger og enheter er ikke klart, men at fokuset dette tiltaket har gitt har hatt påvirkning, er det liten tvil om. I tillegg gikk det aller meste innen finansområdet i positiv retning, og da særlig på slutten av året.

Merforbruket i avdelinger og enheter i 2019 er det som mest av alt gir bekymringer også for utviklingen i 2020. Av kommunens 44 avdelinger, enheter og fagseksjoner var det 26 som samlet endte med et merforbruk på 76,7 mill. kroner i 2019. De øvrige 18 avdelingene, enhetene og fagseksjonene, leverte et mindreforbruk på 22,9 mill. kroner noe som gav et netto merforbruk på 53,8 mill. kroner. Om noe av dette merforbruket videreføres inn i 2020 er ikke kjent men svært sannsynlig.

Den økonomiske ubalansen i tjenesteproduksjonen har endret seg negativt de siste årene. Fra å levere et mindreforbruk i 2015 og 2016 på henholdsvis 12,7 mill. kroner og 10,7 mill. kroner, ble dette snudd til et merforbruk i 2017, 2018 og 2019 på henholdsvis 8,5 mill. kroner, 26,3 mill. kroner og 53,8 mill. kroner. Stort press på tjenestene ikke minst på grunn av nye og til dels svært ressurskrevende tjenestemottakere innen mange tjenesteområder, er mye av forklaringen på utviklingen.

I tjenesteproduksjonen som tidligere nevnt fikk avdelinger og enheter et samlet merforbruk på 53,8 mill. kroner. Det klart største positive avviket finnes innenfor stabsområdet med et samlet mindreforbruk på 12,3 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak ubrukt regionsentertilskudd og vakante stillinger. Men også helsetjenesten, ressurstjenesten og områdene teknisk og kultur har mindreforbruk. Innenfor skole, pleie og omsorg og tiltak funksjonhemmede var merforbruket størst med henholdsvis 14,1 mill. kroner, 16,2 mill. kroner og 18,7 mill. kroner.

For skole skyldes merforbruket i stor grad tiltak knyttet til spesialundervisning eller læringsmiljøet. Økende antall elever har fått sakkyndige vurderinger. Hovedårsaken til merforbruket innenfor pleie og omsorg er ressurskrevende tjenestemottakere som gir økte lønnsutgifter både i institusjonsdriften og innen tjenester til hjemmeboende, betaling til sykehus for utskrivningsklare pasienter og innleie av nødvendig sykepleierkompetanse. Utfordringer med rekruttering av sykepleiere bidro til at det ble brukt 6,5 mill. kroner på vikarbyrå. Tiltak funksjonshemmede startet i 2018 et betydelig prosjektarbeid og dette arbeidet ble videreført i 2019. Effekten isolert sett har vært 28,2 reduserte årsverk. I samme periode startet nye og utvidede tjenestetilbud tilsvarende 38,6 årsverk for 41 tjenestemottagere. Enheten har derfor ikke lykkes med å redusere merforbruket, men har forhindret en ytterligere økning.

Også flyktningtjenesten og sosialtjenesten NAV fikk et betydelig merforbruk på henholdsvis 11,0 mill. kroner og 7,3 mill. kroner. I hovedsak skyldes merforbruket til flyktningtjenesten færre bosetninger enn opprinnelig anmodet på 4,3 mill. kroner og satsing på utdanning og grunnskole som genererte høyere utbetaling av introduksjonslønn på 4,4 mill. kroner. For sosialtjenesten NAV skyldes merforbruket i stor grad ytelser til livsopphold som endte 6,8 mill. kroner over budsjett.

Barneverntjenesten fikk en merforbruk på 2,6 mill. kroner og barnehageområdet endte med et samlet merforbruk på 1,1 mill. kroner.

Budsjettrammene for tjenesteproduksjonen i 2019 var svært stramme. Denne stramheten er videreført i de konsoliderte budsjettrammene for nye Molde kommune for 2020. Krav eller forventning om effektivisering i kommunesektoren vil gjelde også i årene som kommer, og digitalisering og bruk av velferdsteknologi er stadig økende. Mye av bakgrunnen for svært begrensede økonomiske rammer i statsbudsjettene, er at statens inntekter fra olje- og gassektoren ikke forventes å kunne bidra til den samme økningen i økonomisk handlingsrom i årene fremover, slik tilfelle har vært mange år. Samtidig viser de årlige statsbudsjetter at kommunesektoren som tjenesteleverandør til landets befolkning er høyt prioritert. Videre er det et uttrykt ønske om å stadig levere tilfredsstillende tjenester innenfor alle tjenesteområder. For å klare dette, vil det være behov for effektivisering av tjenesteproduksjonen fremover, både for å håndtere økt etterspørsel og for å kunne opprettholde og i enkelte tilfeller bedre kvaliteten på de kommunale tjenestene innenfor fortsatt stramme budsjettrammer.

Investeringer

I og med at Molde kommune har kommunale foretak, er det ikke alle investeringer som inngår i kommunes budsjett og regnskap. Investeringer knyttet til formålsbygg og utleieboliger ligger i Molde eiendom KF. Det vises til foretakets egen årsrapport for oversikt over investeringer gjennomført i foretaket. Også Molde vann og avløp KF har årlige investeringer som ikke inngår i Molde kommunes årsbudsjett og årsregnskap og er derfor ikke kommentert her. De investeringene som da er igjen i Molde kommune er knyttet til utstyr i tjenesteproduksjonen og diverse tiltak i offentlige rom, plasser og kjøp av tomter. Investeringsregnskapet består av tre oppstillinger: Investeringsregnskapet, regnskapsskjema 2A og regnskapsskjema 2B. Resultat og avvik i disse oppstillingene er kommentert under.

Investeringsregnskapet viser at det i 2019 var inntekter på 46,8 mill. kroner. Dette var for det meste momskompensasjon knyttet til investeringer og tilskudd fra andre kommuner til felles investeringsprosjekter. Investeringsutgiftene summerte seg til 201,8 mill. kroner og disse er spesifisert per investeringsprosjekt i regnskapsskjema 2B. Investeringsutgiftene var 73,0 mill. kroner lavere enn budsjettert. Sum finansieringstransaksjoner var på 304,1 mill. kroner. Årsaken til det store avviket mot budsjett her er endret praksis rundt regnskapsføring av utlån til kommunale foretak og har derfor ingen reell betydning. Samlet var det et finansieringsbehov på 459,1 mill. kroner i Molde kommunes investeringsregnskap. Finansiering av dette er i all hovedsak bruk av lån. I 2019 mangler det 93,2 mill. kroner i finansiering. Dette beløpet er udekket og må inndekkes når regnskapet vedtas. Årsaken til at det er et udekket beløp er at det bevisst er tatt opp for lite lån i 2019 for å få redusert størrelsen på ubrukte lånemidler i konsernet. Foretakene har ubrukte lånemidler på 183,9 mill. kroner. Netto i konsernet når vi korrigerer for udekket i Molde kommune blir ubrukte lånemidler på 90,7 mill. kroner. For konsernet samlet er ubrukte lånemidler blitt redusert med 56,5 mill. kroner i 2019. Ubrukte startlån er ikke inkludert i disse tallene, kun lån til egne investeringer.

Regnskapsskjema 2A viser det samlede finansieringsbehovet i regnskapsåret fordelt på ulike typer investeringsutgifter og hvordan disse utgiftene er finansiert opp gjennom ulike finansieringskilder. Det er ett vesentlig avvik mellom revidert budsjett og regnskap i dette skjemaet. Utlån og forskutteringer er i regnskapet klart større enn i budsjettet. Dette er bare en teknisk endring, hvor investeringsbudsjettet ikke har blitt korrigert i tråd med denne endringen.

Regnskapsskjema 2B viser bevilget og benyttet utgiftsramme ned på det enkelte prosjekt. I dette regnskapsskjemaet blir summen i «investeringer i anleggsmidler» fra regnskapsskjema 2A spesifisert ned på det enkelte investeringsprosjekt. Regnskapsskjema 2B spesifiserer kun utgiftsbevilgningen fra regnskapsskjema 2A, det vil si bruttobevilgningen til det enkelte prosjekt. Finansiering, herunder blant annet

ekstern finansiering av det enkelte prosjekt, er dermed ikke synliggjort i regnskapsskjema 2B. Egne regler for finansiering av investeringer i kirkelig fellesråd, gjør at disse skal inkluderes i kommunens skjema 2B.

I 2019 ble det brukt 201,8 mill. kroner til investeringsprosjekt, noe som var 73,0 mill. kroner mindre enn budsjettert. Det meste av dette kan knyttes til Sjøfronten 3, opparbeidelse av tomtefelt og gravplassutvidelse Røbekk. Som varslet i økonomirapporten per 2. tertial ville ikke gravplassutvidelsene og tomtefelt klare å holde fremdriften i tråd med budsjettert ramme. Heller ikke Sjøfronten 3 klarte å holde fremdriften i tråd med budsjettet. Det vises til note 6 for oppstilling over de største investeringsprosjektene og deres fremdrift.

Det er 11 investeringsprosjekter som ikke har startet opp i 2019. Dette ble varslet for noen av disse investeringene i rapporteringen per 2. tertial. De resterende som ikke kom i gang var prosjekter med usikker oppstart.

Det er 8 investeringsprosjekt som har merforbruk, de fleste med små beløp. Samlet beløper merforbruket seg til 6,9 mill. kroner for disse prosjektene. De største merforbrukene er på prosjektene flytting av øvingsanlegg med 2,4 mill. kroner i merforbruk, Sjøfronten 1 med 2,8 mill. kroner i merforbruk og fellesinvesteringer ROR-IKT med et merforbruk på 1,3 mill. kroner. Disse har et samlet merforbruk på 6,5 mill. kroner.

Arbeidsgiver

Sykefravær

Sykefravær i prosent fordelt på fraværstype

Sykefravær fordelt på enheter og avdelinger

	2017	2018	2019
Stab ▶	4,2 %	4,6 %	3,6 %
Skole ▶	7,1 %	8,3 %	7,7 %
Barnehage ▶	11,0 %	10,4 %	10,7 %
Helse og omsorg ▶	9,3 %	10,6 %	11,0 %
Teknisk ▶	6,4 %	3,9 %	4,2 %
Kultur ▶	5,9 %	5,1 %	5,3 %
Molde kommune	8,1 %	8,9 %	9,1 %

Molde kommune har mål om at sykefraværet på konsernnivå skal ligge på maksimalt 6,0 prosent. Måltallet forklares med at et normalt sykefravær i befolkningen regnes til å ligge på 4,0 prosent. Til dette tillegges 2,0 prosent med bakgrunn i kommunale tjenesteområder med stor andel av både fysisk og psykisk krevende yrker.

På overordnet nivå har Molde kommune et sykefravær som ligger godt over måltallet. Sykefraværet for 2019 er 9,1 prosent. Dette er noe høyere enn i 2018 da sykefraværet var på 8,9 prosent. Enheter som samlet sett har høyt sykefravær, krever robust fysisk og psykisk helse. Dette er enheter hvor de ansatte har tett relasjon til bruker, mens enheter som samlet sett har lavere sykefravær har et litt mer distansert forhold til bruker i det daglige. Det er fortsatt sektorene helse og omsorg (11,0 prosent), samt barnehager (10,7 prosent) som ligger høyest, men sektoren skole (7,7 prosent) ligger også høyt. Det er likevel store variasjoner innenfor enheter som er forholdsvis like. Det kan se ut til at sykefraværet også sier noe om kulturen i enheter.

Ansatte i Molde kommune har det siste året og vil i tiden fremover måtte forholde seg til endringer og omstillinger, både i form av nye måter å organisere arbeidet på, men også nye måter å utføre arbeidet på. Arbeidstakere med begrenset jobbmobilitet, er en økende utfordring, og dette kan se ut til å påvirke sykefraværet. Arbeidstakere med manglende helse og/eller kompetanse blir fulgt opp for å se på muligheter for overgang til andre stillinger. Men samtidig vil slike situasjoner ofte innebærer perioder med sykefravær.

I en økonomisk krevende situasjon har det vært nødvendig å synliggjøre ressursbruk. Det har blitt fokusert på hva stillinger faktisk krever, og dette har bidratt til at belastningen har blitt flyttet fra arbeidsfellesskapet til arbeidstakere som har manglende helse og/eller kompetanse. Tiltakene som har vært gjennomført i 2019, vært viktige og nødvendige for å få innsikt i driftskostnader og sikre en forsvarlig tjenestekvalitet.